

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ।
(ਗੋਸਾਈਂ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਜੇ.)
ਸਰਦਾਰ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ।
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ।—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 327 ਦਾ 1956।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 561 ਏ—ਇਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰੇਗੀ।

ਧਾਰਾ 561 ਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੁਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ- (1) ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੁਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ "ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨੁਚਿਤ ਦਖਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਸੂਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

(2) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਬੁਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਉਪਜੀਵਕਾ ਜਾਂ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਰਿਜ਼ਰਵ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਡਰੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਰਾਏ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਰੀਅਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ;

(3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੰਜਮਿਤ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(4) ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ (ਏ) ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਥਿਤ ਪੁਰਵ ਐਕਟ, ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਬੁਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ, ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਆਪਣੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਕੇ;

(5) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਗਵਾਹ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੇਸ ਦੇ ਪੱਖ ਹਨ, ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਬੁਲ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ;

(6) ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ-

(a) ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਭਾਵੇਂ ਉਚਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਤੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਜਾਂ ----

(c) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੰਮ, ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇ;

(7) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸਧਾਰਨ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ;

(8) ਜੇਕਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੋਣ, ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹਨ।

ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਭੰਡਾਰੀ ਵੱਲੋਂ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਨੂੰ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਮ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਲ. ਗੋਸਾਈ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 5 ਸਤੰਬਰ 1958 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਧਾਰਾ 561-ਏ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, 7 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ, 1956 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ, 1956 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਆਦਿ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਐਚ.ਐਸ.ਗੁਜਰਾਲ

ਐਨ ਐਲ ਸਲੂਜਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.-ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 561 ਏ ਅਧੀਨ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਮ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਗਵਾਹ ਦੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ। ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨੀਲ ਕੰਠ ਸ਼੍ਰੀਪਦ ਭਾਨੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਰਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਜਨਬੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਿੱਪਣੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੱਜ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਮਰ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਜੁਨੀਅਰ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਨੇ ਸ਼ੇਖ ਕਰਮਤ ਉੱਲਾ

ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (2) ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆਜੱਜ ਨੂੰ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਚਾਲ-ਚਲਣ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਹਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 561ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਧਿਰ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਨਿਰਣਾ ਖੁਦ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਅਤਾਉੱਲਾ ਸ਼ਾਹ ਬੁਖਾਰੀ (1), ਕੋਲਡਸਟ੍ਰੀਮ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿਗਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬੇਲੋੜੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ■ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੁਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਮੇਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਟਾਉਣਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਮਾਮਲਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਠਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਮ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, 1 ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਣਾ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. 11 ਜੁਲਾਈ, 1955 ਨੂੰ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਦੇ ਘਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ, ਨੂਰਪੁਰ, ਸ: ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ।, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਨੂਰਪੁਰ। ਉਸਨੇ 11 ਜੁਲਾਈ 1955 ਨੂੰ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਸੌਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਗ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੰਭਾਵਿਤ-4 ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਤਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 302, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 201, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 15. ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਰ ਰਾਤ ਕਿਉਂ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਹਲੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ. ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਦੇਰ ਰਾਤ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰੀ ਚੰਦ, ਨਲ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ 25 ਜੁਲਾਈ, 1955 ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਧੀ ਚੰਦ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. (ਜੇ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ) ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਉਸਨੂੰ (ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਗ) ਨੂੰ ਨੂਰਪੁਰ ਦੇ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਵਲ ਨੈਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਕਾਂਗੜਾ, ਜੇ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 37 ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਵਲ ਨੈਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਾਹਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਤੁਕਾ ਦੱਸਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਗ ਲਈ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਣਉਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 14 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਯੂਡਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 561ਏ, (1956 ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 327) ਅਧੀਨ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ.

ਇਸ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਆਇਆ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ,

1958 ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ, ਅਰਥਾਤ-

"ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ।"

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬੰਬਈ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਂਬੇ ਨੀਲਕੋਥ (1) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ * * ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 561A ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। * * * * * ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਜਨਬੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਟਿੱਪਣੀ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ, * * *, ਭਾਵੇਂ ਨਿਮਰ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਜੁਨੀਅਰ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।"

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਕਰਮਤ ਉੱਲਾ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (2) ਵਿਚ ਜੇ. ਕੋਲਡਸਟ੍ਰੀਮ, ਜੇ., ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਅਤਾ ਉੱਲਾ ਸ਼ਾਹ ਵਿਚ,

(3) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ-

ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੁਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦੇਵੇ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਲਡਸਟ੍ਰੀਮ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਟਕਰਾਅ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:-

"ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 561ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 561ਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਰਾਜ ਇਸ ਲਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਬੁਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੇਧ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੈ। 4 ਅਜਿਹੇ

ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਜਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 561ਏ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 435, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 181 ਅਤੇ 199 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਹੁੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ:-

"ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।"

ਕਲਾਰਕ, ਸੀ.ਜੇ. (ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਚਟਰਜੀ, ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 435, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਬਿਆਨ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਸੱਚੇ ਸਨ।

ਨੂਰਦੀਨ ਉਰਫ਼ ਕਾਡਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (1), ਨੇ ਐਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਕਲਾਰਕ ਸਟੇਟ ਸੀਜੇ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ:-

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਰਿਜ਼ਰਵ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਡਰੋਂ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਰਾਏ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੰਦਭਾਗੇ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਨਬਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (2), ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਨਸਿੰਗਟਨ ਅਤੇ ਰੈਟੀਗੈਪ, ਜੇ.ਜੇ. ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਜ਼ਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਕੁਝ ਸੰਪਰਕ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਹਾਗਨ (ਜਿਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਨੇ ਇੱਕ ਰਮਾ ਮਾਈ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ। ਇੱਕ ਪੱਤਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਜੋ ਕਿ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ) ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਲਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੱਖਿਆ ਦੇਸ਼ੀ ਵਜੋਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

"ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੱਤਰ ਜਾਅਲੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਗਵਾਹ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਮਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ ਵਿੱਚ

(1), ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਕਰਾਅ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਇਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸਮਝ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫੋਰਡ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ-

“ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਹੱਕ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਜੋ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਉਸਨੂੰ v ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਖਾਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (1) ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਧਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਹੋਣ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਛਾਉਣੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੈਂਡ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 168 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੈਂਟੋਨਮੈਂਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ' ਸੀ, ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਛਾਉਣੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਲਿਖੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚਿੱਠੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਐਚ. ਡਾਲੀ ਵਿੱਚ, (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 561ਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਅਤੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 742 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੰਗ। v. ਰਾਜ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਚਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ 4 ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫਿਰ ਨੂਰਦੀਨ ਉਰਫ਼ ਕਾਡਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (1) ਵਿਚ ਕਲਾਰਕ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਰੀਮੇਕਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸੰਜਮ ਵਰਤਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (2) ਅਤੇ ਅਮਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ, (3) ਵਿੱਚ ਫੋਰਡੇ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, (ਦੋਵੇਂ ਉੱਪਰ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਵੱਲੋਂ ਸਾਲਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 409 ਅਤੇ 467 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਸਾਲਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਡਾਲੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਡੇਲੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਕਲਰਕ “ਗਬਨ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ”। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਬਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲੇੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਡੇਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਘੋਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ, “ਖੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ੇਅਰ of ਬਾਰੇ” ਮਿਸਟਰ ਡੇਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਲਰਕਾਂ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਵਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ, (1) ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੈ ਲਾਈ, ਜੇ. ਨੇ ਕਲਾਰਕ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ

ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ. ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਆਦਿ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ,, ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ। ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਮੈਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਆਇਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਇੱਕ ਆਬਕਾਰੀ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:-

“ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਦਾਰ ਖਾਨ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 4 ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਰਦਾਰ ਖਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਹੈ।”

ਸਰਦਾਰ ਖਾਨ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:-

“ਇਸ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ, ਸਰਦਾਰ ਖਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।” ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਖਾਨ ਬਾਰੇ ਦੇ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:-

“1, ਇਸ ਲਈ ਮੰਨੋ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਖਾਨ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਸਰਾਸਰ ਝੂਠ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਖਾਨ ਆਦਿ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਘੋਰ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ:-

“ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗਾ ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦਾ। ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ, ਅਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਸਰਦਾਰ ਖਾਨ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਇਹਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

“ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।”

ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਤਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 107, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ

ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਐਡੀਸ਼ਨ ਜੇ. ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਿਰਫ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਸਰੋਤ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੇ.ਐਨ. ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਅਤਾ ਉੱਲਾ ਸ਼ਾਹ, ਬੁਖਾਰੀ (1), ਕੋਲਡ-ਸਟ੍ਰੀਮ, ਜੇ. ਨੇ ਐਚ. ਡਾਲੀ ਵਿਚ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ (2) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਇੱਕ "ਅਸਾਧਾਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੇਮਿਸਾਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤੇਲਣ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਟੇ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ (3), ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (4), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਕੋਲਡਸਟ੍ਰੀਮ, ਜੇ., ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੀਮਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (5) ਵਿੱਚ ਸਿੰਧ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਧਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਇੰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ^ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵੱਖ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਮਤਲਬ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਤਗਲ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੇ।

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਤਰਕਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦਲੀਲ ਚਲਾਏ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹਵਾਲੇ ਤਾਂ ਹੀ ਹਟਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੋਲਡਸਟ੍ਰੀਮ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਿ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣੀਆਂ ਪਰ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਨ ਅਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਯੋਗ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ "ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ "ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੇ. ਸਬੂਤ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਪਰ) ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਤੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੇਲੋੜੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ "ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਾਂ ਆਖਰਕਾਰ ਕੱਢਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਲਡਸਟ੍ਰੀਮ, ਜੇ. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਹਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਜਦੋਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਦਲੀਲ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਸਿੰਧ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਲਡਸਟ੍ਰੀਮ, ਜੇ. ਅਤੇ v ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਹੈ।

ਕਰਮਤ ਉੱਲਾ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (1), ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ, ਹੈੱਡ-ਨੋਟ (ਅ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ:-

“ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 561 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿੱਥੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਧਿਰ ਜਾਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਦੋਂ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਉਲਟਾ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕੰਟੇਨਮੈਂਟ ਬੋਰਡ, ਮਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੌਦਾਗਰ ਮਾਈ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420/511 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਕਰਮਤ ਉੱਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਮੁਰੀ ਛਾਉਣੀ ਸੀ, “ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਤੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਦੇਵੇਂ ਰਿਹਾ ਹੈ।” ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਥਿਉਰੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਘੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ, ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਝੂਠੀਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ? ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਬਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਸਿੱਟਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਝੂਠਾ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਦਾਗ ਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਚਲਾ ਜਾਵੇ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਝੂਠਾ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਹੈ, ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਖੋਜ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਖੋਜ ਸਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਗਲਤ। ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਖੋਜ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ, ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੇਖਾਕਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਹਾਰਡਲੇਸ ਬਨਾਮ ਹਾਰਡਲੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇਹੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 1869 ਦੇ ਤਲਾਕ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਹਾਰਡਲੇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ-ਨੋਟ (ਏ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ:-

“ਜੱਜ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸੰਜਮ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਜੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

ਸਮਰਾਟ ਵਿ. ਚ. ਮੁਹੰਮਦ. ਹੁਸਨ (1), ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

“ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ (ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਸੰਜਮਿਤ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ), ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜੇ ਗਵਾਹ ਹਨ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਖਤ ਹਨ। ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਜੇ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਨ, ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਲਡਸਟ੍ਰੀਮ, ਜੇ., ਅਤੇ ਉੱਲਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) (1)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇਦਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ।

“ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮਨੋਰਥਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਦਰਭਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇੰਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਹੈ; ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਵੇਖੋ ਪੰਚਾਨਨ ਵਾਈ ਬਨਾਮ ਉਪੇਂਦਰ ਨਾਥ (2), ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਤਾਜ (3), ਮਧੂਸੁਦਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (4), ਗੋਕਰਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (5), ਬਖਸ਼ੀ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਲੱਛਮੀ ਚੰਦ (6)) ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਕੇ. v. ਲਕਸ਼ਮਣ ਰਾਓ (7), ਅਤੇ ਏ. ਐਚ. ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਦ ਕਿੰਗ (8)।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ.. ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ, ਕਿ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ; ਰਾਜ ਅਰਥਾਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋ.

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ-

- (1) ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਵਿਚ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ

ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ "ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ" ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਲੋੜੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ;

(2) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਜਾਂ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਰਿਜ਼ਰਵ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਡਰੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਰਾਏ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰੀਅਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

(3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣ, ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ;

(4) ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ:-

(a) ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ; ਅਤੇ

(b) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਕਥਿਤ ਪੂਰਵ ਐਕਟ, ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ, ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਕੇ।

(5) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ;

(6) ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ; ਅਤੇ-

(a) ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਭਾਵੇਂ ਉਚਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਤੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਜਾਂ

(c) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੰਮ, ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ;

(7) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸਧਾਰਨ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ;

(8) ਜੇਕਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੋਣ, ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹਨ।

ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

“ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 15 ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਸੀ। ”

ਫਿਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਗ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ-

“ਉਸ (ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਗ) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰੀ ਚੰਦ ਨਾਇਬ-ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ 25 ਜੁਲਾਈ 1955 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਿਧੀ ਚੰਦ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ 11 ਜਾਂ 12 ਅਗਸਤ, 1955 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਕਾਂਗੜਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਨੂਰਪੁਰ ਦੇ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ 12 ਅਗਸਤ, 1955 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਵਲ ਨੈਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਕਾਂਗੜਾ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 37 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਕਥਨ ਸਨ; ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਗ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਜੇ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਗ, ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ, ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਂਜ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਗ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਗ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਸਟਿੰਗ, ਜੇ ਕੋਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਭੱਲਾ
ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ